

"EDINOST"

akrshajsvt na teden, vsak osreda in soboto ob 8. uri zjutraj.
 "Edinost" stane:
 za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
 za polu leta 3.—; " 4.50
 za četrt leta 1.50; " 2.25
 Z "Novičarjem" vred:
 za vse leto gl. 7.—
 " pol leta " 3.50
 " četrt " 1.75
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. — "Novičar" pa po 2 nov.

EDINOST

Oglas in osnanila se računajo po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove s debelimi črtami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
 Poslana, javna naloga, smrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije se prosto postrežejo.

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost 1893.

Vажnost posvetne inteligencije.

To je kolikor toliko delikaten predmet, o katerem smo se namenili govoriti v današnji številki. A delikaten ni sam po sebi, po svoji naravi, ampak zбоk prečudnih razmer, ki so zavladale malone po vsej zemlji slovenski — onih čudnih razmer, ki delajo nas Slovence zelo občutljive, jednostranske in — krivične.

A to ni čuda! Prepир in razpor smatrat je kot veliko nesrečo, kjerkoli se pokažeta: prepир je velika zlo, ki požiga liki slana in zatira v kalu vsako dobro namero in dela velike črte tudi preko najpoštenjših načrtov. Koliko večje zlo je prepир, ako se vname v domači hiši — mej brati! Situacija ob postanku prepira v hiši domači dá se načrtati z dvema besedama: prepир v hišo, božji blagoslov iz hiše. V boji mej brati potihnuti mora ljubeče občutno srce in do besede pride izključno le — strast. A to še ni največje zlo. Veliko hujeje to, da zavist in nevoščljivost zatreta tudi zdravi človeški razum, da izgubimo pravi zmisel za svoje lastne koristi in svojo najnujnejšo potrebo.

A tudi občutljivi, zavistni in nezaupni postali smo preko vse meje.

Občutljivi smo tako, da nas razjari vsaka besedica, zбоk česar tudi res tehtamo vsako besedico na zlati tehtnici in jo potem sodimo — krivo. In tako imamo sedaj Slovenci nešteto takih "brezvercev", "liberaluhov" in "radikalcev", ki so nekdanji živeli v najlepši zlogi s prečastito duhovščino in tudi uživali vse spoštovanje poslednje.

Domači prepир nas je napravil tudi zavistne. Zavist je zavladala mej posamičniki, zavist je zavladala mej stran-

kami in tudi mej — stanovi. — In uprav zató smo rekli začetkom tega članka, da je to kolikor toliko delikaten predmet: govoriti o važnosti posvetne inteligencije. Kajti občutljivost nas je pritrjala tako daleč, da v hvali jednemu že kar naprej razumevamo grajo drugemu.

In vendar nas vas ta napetost mej nami ni mogla zadržati, da ne bi spregovorili vsaj par besed o predmetu, naznačenim v naslovu tega članka. Mi menimo vsaj, da imamo vsa pravica v to: ako smo bili vsikdar pravični do jedne strani, zakaj ne bi bili tudi do druge?!

Kakor smo vsikdar in hočemo vsikdar naglašati velikanske zasluge slovenske duhovščine za probujo národne zavesti mej narodom našim; kakor priznavamo brez-pogojno, da brez neprecenljivega sodelovanja prečastite duhovščine ne bi se bil narod naš nikdar dvignil iz mrtvila, da ne bi se bil nikdar dvignil — kakor se je — iz groba, kojega so izkopali in tudi že vanj položili ta dobri narod slovenski, tako, da ni trebalo drug-zega, nego da zgrabijo za lopato ter zasujejo ta grob; kakor priznavamo torej, da ne bi bil narod slovenski nikdar praznoval svojega vstajenja, da mu ni rodoljubna, za blagor in srečno bodočnost naroda slovenskega uneta duhovščina ponudila rešilne svoje roke: tako treba naglašati z druge strani, da tudi posvetne inteligencije ne moremo in ne smemo pogrešati v boju za obstanek národa.

Da, tako je: potrebni smo vsi, posebno pa nam je neizobno potrebna posvetna inteligencija; ta poslednja je, ravnokar tako kakor duhovščina, posebno odličen člen v národni naši organizaciji.

Toda bodimo previdni, da se nam ne poreče zopet, da smo trabanti, ki se sučemo

drago ženo in deca iz plamena; ondi, kako vleče kdo iz goreče hiše bolno svojo mater, in nebrojno družih, srce pretresujočih slik. Celó žensstvo udeleževalo se je z neustrašnim pogumom opasne oetve svojega imetka . . .

Vender vse je bilo zaman!

Tedaj pa se obrne prijatelj k meni — baš je divjal plamen z najhujšo silo in je bila nočna tema razsvitljena kot bi sijalo krvavo žarno solnce — in mi tiho pravi na uho:

"Dozdeva se mi, da sem našel pravcati vzrok nevarnega gašenja ter da se lahko o njem osebno prepričava."

In zares prepričala sva se!

V dolenjem konci mesta, ondi, kjer je plamen vihar za trenotje ponehal, ker je potegnil plamen za vetrom bolj proti sredi mesta, zagledava vrhu neke hiše nekaj silno grozovitega.

Z orjaškim ogorkom, ki je podoben bakli, — v roci, stoji črni angelj v gorodem krilu ter užiga tramovje in koder se dotakne z baklo svojo, vzplamti vse v obnovljenem plamenu.

Kjer je ogenj pronehal za trenotje, ugašen po brizgalnicah, šinil je goreči génij nesreče ter unemal razjarjen tramovje se svojo baklo.

Izprovidela sva, da hoče grozni krilavec uničiti mesto do poslednje trohice in velika tuga nama objame srce.

okoli kako ljubljansko zvezde nepremińice. Povejmo raji, da se sklicujemo lahko — hoteč dokazati potrebo posvetne inteligencije — na besede moža, ki je gotovo vzvišen nad sumom tacega trabanstva.

Bilo je nedavno nekje v Istri. Bila je zbrana večja družba posvetnjakov, mej njimi jeden sam duhovnik. Unel se je kmalu živahen razgovor — saj drugače skoro ni mogoče — o naših domačih prepirih. Živahen razgovor, smo rekli, a ni je bilo čuti nijedne besedice, o kateri bi bili morali misliti, da jo je porodila — strast. Čuti je bilo pač različnih nazorov, ali vse se je vršilo tako mirno, dostojno in dobrohotno, da je človeku kar dobro delo do dna duše, videčemu, da se nahaja v družbi mož, spoštujočih drug drugoga in iskreno zavzetih za vsestranski blagor in napredek svojega rodu. Dá, bila je to družba pravih in resničnih rodo- in domoljubov!

Tekom pogovora oglasi se omenjeni duhovnik za besedo. Podáva nam — v veliko naše zadoščenje — razna pojaanila z ozirom na naš domači prepир, izjavil se je ta uzor-mož — besed seveda ne moremo navesti doslovno, a njih zmisel ostal nam je živo v spominu — približno nastopno: "Mi duhovniki istrski se nikakor ne urivamo v političke borbe in tudi kot národni voditelji se ne usilujemo nikomur. Ako smo stali dosedaj takorekoč na čelu borbe istrskih Slovanov za svoj obstanek, storili smo to, ker smo morali, ker nam je tako velevala naša rodoljubna dolžnost in pa goreča ljubezen do tlačenege našega rodu. Mi vidimo, da smo potrebni in da se nas ne more pogrešati v tej borbi; in sicer zato ne, ker nam po Istri, Bogu bodi potoženo, nedostaje posvetne inteligencije. To je velik nedostatek. Kadar v Istri

Konečno bilo je upepeljeno vse.

Bilo je jutro že tretjega dne in noči — baš tako dolgo je trajal požar — in solnce bilo je blizo vzhodu.

V jutranjem mraku sedelo je meščanstvo po črnem ožganem tramovji in zidovji in bridko je tugovalo. Tedaj pa nastopi ter meri pot skozi mesto oni črni angelj in ugašeno vleče smrtno baklo za soboj.

Ljudstvo pače predenj na kolena in silno začene jok: "oj, česa huđega smo ti storili, grozni, da nas tako ugonobljaš?!"

Krilatcu pa se stemni lice in zamolklim glasom se odzove rekoč:

"Ugonobljam, zaslepljeni ljud, ker sem Vas otel pogube? Ne zrite mi tako nevedno v cko in čujte: Grozno je bitje, nego sem jaz, jelo je besneti po Vašem mestu, bitje, ki Vam je hotelo uničiti vse in Vas zapoditi iz domovine za veke. Kajti udali ste se brezskrbni zapravljalivosti, ktero je podpiral on se svojim denarjem — grdi žid! Konečno pa bi bil dosegel svoj cilj, kateri je zasledoval, in se polastil vsega mesta: vsaj je že dve tretjini posestev Vaših po zadolžnicah bilo v njegovih krempljih! In Vi, slepci! niste videli, kam meri žid?"

In zdaj ste oti in nakana uničevalca Vašega se je izjalovila — za vselej!

Z novim trudom, z novim naporom pridobili si bode zopet toliko, da si ustanovite nov dom, novo zavetje in to, kar

zadobimo zadostno število posvetne inteligencije, odetopimo jej radi voditeljstvo v narodni borbi, kajti, kakor rečeno, mi duhovniki se ne urivamo, ampak vršimo le svojo dolžnost*.

Približno tako so se glasile besede vrliga duhovnika. Zlate te besede vzdostile so nas do srca, ker so nam zvenele na uho kot blagovestje spravljivosti, sloge in mejebojne ljubezni. In kar podaja posebno važnost tem besedam, je to, da so izvestno izvirale iz prepričanja: mož-rodoljub, ki jih je izustil, pozna in občuti zбоk lastne skušnje neviščne posledice pomanjkanja posvetne inteligencije po Istri.

In mi bi rekli, da nikdo ne občuti bolj pomanjkanja posvetne inteligencije kakor ravno rodoljubni duhovnik. Često se prigodi namreč takemu duhovniku v javnem življenju, da mu z jedne strani rodoljubna dolžnost kategorično veleva; posezi vmes, pomagaj, potegni se! — a z druge strani ga sadruže misel na njega sveti poklic, ki mu je predrtal gotove meje. In ako še jame misliti na prečudne, tu pa tam nastale, Slovanom in slovenski duhovščini neprijazne razmere; ako jame premišljati, da je vsak trenotek stotero zlobnih jezikov pripravljenih, da ga ovadi in obrekuje; in ako se ga še slednjič polasti zavest, da po ovadbi nima pričakovati nepristranske preiskave in pravične sodbe: potem se ne smemo čuditi in mu zameriti, ako se umakne, četudi krvavečim srcem. V teh boleznih trenotkih, ko rodoljubnemu duhovniku vatrepeče srce v tugi in nevolji, ko bi rad pomagal, a ne more, ker ne sme, v takih trenotkih, pravimo, občuti mož tembolj veliki nedostatek, da ni nikogar, da ga ni razumnega, razsodnega in izobraženega moža, kateri bi se mesto njega z odvažno svojo besedo postavil po

si pridobite s trudom svojih rok, znali bode ceniti boljše, nego ste znali ceniti ono, kar ste lahko pod edovali kot potomci hvalevrednejših prednikov svojih, kakor ste Vi!"

Pri teh besedah stopa angelj iz mesta ven in ljudstvo zre začudeno za njim . . .

XIII.

Nastali so tugepolni trenotki — trenotki, polni nepopisne žalosti, ki odeva srce z nočjo obupa in obuja v njem mirijade želj, katerih vsaka terjá vedno le jedno in isto: — smrt, otetev iz neznosnega jarma, ki ga nalaga življenje.

In o tej tugi, ki raste kot silna povodenj ter mi grozi s potopom, žijem samotni sredi sovražnega sveta in je nimam žive duše, ki bi me umevala, duše, kateri bi smel odkriti resnico, ki jo zaman trobimo na ušesa vezoljni nerazumni masi človeštva . . .

Sam!

In poleg tega mi nič ni dopuščeno, umakniti se v svojo samoto, da bi v blagi tihoti svetega pokoja živel le s narodo, s krasoto stvarstva in z mojim duhom in ondi srečen bil vse žive dni — ne! takoj se odpro duri in "neizogibni" ustopi ter z globokim poklonom javi:

"Tebe danes ni bilo v klub? Za boga, kaj misliš? Ali ne veš, da se podtikajo že vedenju tvojemu vsakovrstni pregrešni motivi, motivi, o katerih, to vsi dobro

PODLISTEK.

Pesmi brez imena.

Priobčuje Ivan Fajdiga.

XII.

In konečno upepelil je požar celo krasno mesto!

Ni bilo mogoče gasiti več, in ko sva dospela s prijateljem na tužni kraj nesreče, bilo je vse v jednem groznem plamenu!

Kako je požar nastal, ni znal nikdo, vender je letela slutnja na razne osebe — saj je živelo v mestu že mnogo zlobnih ljudi.

A čudovito bilo je pač to, da je plamen ostajal jedino le v mestu in da ni zgorelo tudi mnogo družih v obližji ležečih sel, katerih slamnate strehe so bile mnogo priležniši objekt požaru, nego zidana, z opeko in škričjem krita poslopja v mestu; nadalje tudi to, da je tekla skozi sredo mesta široka reka, ob kateri je stalo mej požarom nebrojno brizgalnice, ki so arkale vodo ter je škropile v besneči element — zaman!

Grozno a tudi ginljivo bilo je videti požrtvovalnost gasilnih društev in ljudstva, meščanstva samega. S kako neustrašno silo borilo se je to človeštvo z uničujočim plamenom in kakor pekla požasti videti je bilo osebe sredi besnečega ognja; ondi, kako se trudi nesrečni oče, da otme svojo

robu za žaljene pravice tlačnega našega rodu. Take trenutke je imel gotovo na mislih gori omenjeni g. duhovnik in zato je, naglašajoč pomanjkanje posvetne inteligencije, gotovo občutil v svojem srcu, kar je govoril: besede njegove izvirale so iz lastne skušnjave. V jednem pogledu se pa odločno ne strinjamo z njim, z menenjem njegovim namreč, da naj bi se duhovščina umaknila iz narodnih bojev, kakor hitro zadobimo zadostno število posvetne inteligencije. Bog ne daj to, kajti duhovščina je prevažen činitelj v življenju naroda in mi je nikakor ne bi mogli in tudi ne bi hoteli pogrešati mej onimi, ki stoje na čelu naroda. Sicer pa nam je v veliko zadovolženje, da so ravno usta duhovniška v večji družbi naglašala veliki nedostatek pomanjkanja posvetne inteligencije. Take izjave iz svečeniških ust ne more sumničiti nikdo in jej podtikati Bog ve kakih namenov; taka izjava iz takih ust ne more se izpodtakniti niti ob sedanji občutljivosti slovenski.

Fakt imamo torej, da nam nedostaja posvetne inteligencije zlasti po obmejnih pokrajinah in da je smatrati ta nedostatek kot veliko pomanjkljivost v narodni naši organizaciji. Sedaj ne treba drugega, nego da izvajamo čisto naravne posledice: ako nimamo posvetne inteligencije, skrbeti moramo za nje mladi naraščaj.

Predaleč bi nas zavelo, ako bi hoteli na tem mestu razmotrivati ob vzrokih dosejanju pomanjkanju posvetne inteligencije pri nas, ali glavnega označimo lahko z jedno samo besedo: revščina. Pomanjkanje potrebnih sredstev zaprlo je že marsikakemu mladeniču pot do sijajne bodočnosti, zrušilo in podrlo je ravno mej nami že marsikak talent. Zato pa si ne moremo misliti drugače, nego da se nas je usmilila sama božja Previdnost, ko je nadahnila slovenskim rodoljubom misel, da osnujejo društvo v podporo in pomoč pridnim in nadarjenim dijakom, da jih ne zruši in potare siromaštvo, predno so dospeli do cilja — da so nam osnovali dijaško podporno društvo „Radogoj“. In nobena stvar ne bi mogla tako sijajno dokazati velikega nedostatka, ki tiči v pomanjkanju posvetne inteligencije, torej tudi velikanske važnosti poslednje, nego uprav okolnost, da se je slovenska javnost do sedaj v nas nenavadno, dá, fenomenalno poštvalnostjo oklenilo novega društva: da se je v teku malo tednov nabralo, ako se ne motimo, nad 20.000

znamo, ti sam niti pojma nimaš? Toraj, ako hočeš, da ostane le še za las dobrega glasu na tebi, pridi drevi v klub!

A o klubu godi se mi, kakor na ulici in povsod: kislí obrazi in neznošno zasledovanje mojih misli, katere vsakdo meni čitati na mojem licu in v mojih očeh in katere misli, tega si je v svesti vsak, so naperjene proti udom našega „bratskega kluba“, proti prebivalcem našega mesta. In valed tega praznega sumničenja nastane po krémah, v družbah in kemorkoli se ozrem, grozovito hujskanje in šéuvanje — neumljivo ogibanje pozdravu in predrzna prijaznost . . .

In od kodi izvira vse to?

S čem sem provzročil to neznošno vojno stanje?

S čem? — Ker sem nekda v sveti jezi uga nil zlobne misli zlobnega veljaka našega mesta ter mu jih povedal v lice.

Od tod vse to sovraštvo!

Toda trpi in nosi gorje! Čemu ti je tudi podaril stvarnik dar ostrega opazovanja in to nesrečno bistro oko, ki zagleda tudi najmanjšo smet v življenji bližnjega? Čemu?

Ali ti ni znan stari rek:

„Kogar se svet sramuje, — njega svet zaničuje!“?

Pomni ta rek, morda ti bode v korist . . .

kron za to novo društvo. A še jeden dohodek imamo, ki mora kar v hipu priboriti vse simpatije novemu društvu: oni duševni velikan, kojega ne imenujemo samo po vsej pravici prvega Jugoslavana, ampak kojega poznamo tudi kot bliščečo zvezdo cerkvene hierarhije in ki je deležen prijateljstva prosvetljenega sedanjega glavarja sv. katoliške Cerkve, oni veledušni mož, biskup Strossmayer, naklonil je svojo dobrohotnost društvu „Radogoj“. Srečno vsako društvo, ki šteje tega orjaka mej svoje dobrotnike!

Slovenska javnost jela se je torej zavediti važnosti posvetne inteligencije; odslej pa naj se zaveda svoje dolžnosti: skrbeti za naraščaj te inteligencije. A to svojo dolžnost vršila bode najlepše, ako bode podpirala društvo „Radogoj“.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Glejte no, naša „Triesterica“ ima tudi včasih svoje svetle trenutke. Ta redek in zanimiv slučaj dogodil se jej je predvečeranjem zvečer. V nekem, očitno oficijozno nadahnenem dopisu z Dunaja viha najprvo nos nad predrznostjo in lažnjivostjo poznanih madjarskih glasil, katera kaj rada zbadajo kabinet grofa Taaffea zaradi narodnih preprirov, vznemirjajočih vse javno življenje v Cislitaviji. „Triesterica“ se maščuje nad temi glasili s tem, da naglašja, da je na Ogrskem istotako slabo v tem pogledu. Ko je seveda — to je oficijoznemu listu tako potrebno kakor vsakdanji kruh — nekoliko požgalkala ogrske panslaviste in rumunske „irredentiste“, pravi nadalje: „Toda z druge strani se ne da tajiti, da v madjarskem narodu ni najti v zadostni meri dobrohotnega smisla za opravičeni narodni razvoj ogrskih Slovanov in Rumunov. Drugače ne bi si mogli raztolmačiti tako težko umljivih prikaznij, kakoršna je ta, da se je pri zadnjem kongresu šolskih nadzornikov ogrskih mogel prijavit predlog, naj se izbacne materini jezik iz vseh nemadjarskih narodnih šol. Če tudi se je odklonil ta predlog iz formalnih razlogov, vendar nam more služiti kot znak dalekosežne nestrpnosti in šovinistiškega mišljenja vladajoče narodnosti, kajti ta predlog mora vzbuditi velikansko nevoljo mej Nemci, Rumuni, Hrvati in Slovaki. In res tiči jeden glavnih vzrokov narodnim neprilichnostim na Ogrskem v tem, da Madjari sami dajejo slabe vzglede in da ne poznajo nikake skromnosti in nikake mere v svojih narodnih zahtevah“. — To je vse res in lepo, le žal, da pri „Triesterici“ do celo proglašamo prepotrebne doslednosti; kajti, da je le količkaj dosledna, ne bi zmerjala nemadjarskih narodnosti, borečih se proti onim, „ki dajejo slabe vzglede in ki ne poznajo nikake mere“, s panslavisti in „rumunsko irudento“. Nakana, izbacniti materini jezik iz nemadjarskih ljudskih šol, ja barbarična, to se dozdeva tudi „Triesterici“; in vendar zmerjajo poleg „Triesterice“ — v nekako opravičeni tega lista bodi to povedano — vsi nemško-liberalni in oficijozni listi z veleizdajoi tiste reveže in trpine, ki se bore proti barbarstvu. Sicer pa naglašamo in ponavljamo, da je „Triesterica“ označila Madjare kot take ljudi, ki ne poznajo nikake mere in ki nimajo nikakega smisla za opravičeni narodni razvoj Nemadjarov. To nje izjavo hočemo jej potakniti pod nos, kadar bode zopet — in to bode prav gotovo — proslavljala „viteški narod madjarski“.

Iz trezne in malobesedne pisave dunajskih in madjarskim nasilnikom prijaznih listov o potovanju ogrskega ministra-predsednika v Ischl se da sklepati, da g. Wekerle s tem svojim potovanjem ni

dosegel svojega namena. Krona seveda uvažja prave interese prebivalstva in ve, kako nevarno igro igra sedanje ogrsko ministerstvo se svojimi cerkveno-politiškimi načrti. Krona ve, da vsi ti načrti ne izvirajo iz resnične potrebe, ampak so z jedne strani le izbruh tistoga neznošnega lažliberalizma, od katerega preti gotova poguba državi ogrski; z druge strani pa naj bi te predloge služile kot oni mlin, kateri naj bi strl vse nemadjarske narodnosti. A Madjari naj gledajo, da se ne zvrnejo v grob, kojega kopljeje drugim. Kajti mej nemadjarskimi narodnostmi jelo je vrveti, kar kaže, da se te narodnosti ne dajo kar žive pokopati. Nedavno je prišlo n. pr. pri okrožni skupščini avsburške cerkve v Liptovskem sv. Miklošu do velike demonstracije proti madjarizatorskim težnjam. Ko je superintendent Baltik poročal madjarski, zahtevali so navzoči burno, da se poroča tudi slovaški, kateri zahtevi se je tudi ustreglo. Pri volitvi funkcionarjev propali so vsi madjarski kandidati in so bili izvoljeni sami slovaški kandidati, kar je vzbudilo veliko oduševljenje.

Čehi in Poljaki v Šleziji jeli so se kropko gibati, da rešijo svojo slovensko narodnost pred germanizacijo. Nemci pa zasukavajo stvar tako, kakor da hočejo Čehi in Poljaki imenovano zemljo poslovaniti. Seveda — pravi „Hrvatska“ — to je greh, ako hočejo Čehi in Poljaki deželo povrniti v nje prvotno stanje; isti Nemci pa ne obsojajo vlade, da uriva po Dalmaciji nemški jezik. Kaj čemo: tako je nemško pravicoljubje.

Z mnogih strani izraža se želja, da bi se velike vaje na Ogrskem in v Galiciji odpovedale, ker se po mnogih krajih pojavlja kolera. V tem zmišlu je storil potrebne korake deželni odbor Gališki. Od ogrske vlade ni tega pričakovati, kajti bahatost in častislepje Madjarov je večja nego njih človekoljubje.

Ogrski naučni minister Csáky opomnil je še v drugič ministra rumunske cerkve v Hradu, mgr. Matiannja, da naj nastoja, da se spoštuje v njemu podložnem okraju madjarsčina kot državni jezik.

Vnanje države.

Kralj srbski Aleksander nastopil je v ponedeljek svoje potovanje po deželi. Po vseh krajih prirejajo mu sijajne vsprejemne.

Povodom letošnjega semnja v Nižjem Novgorodu (Rusko) naglašal je minister za trgovino Witte, da je cesar dovolil, da se v letu 1896 tam priredi velika ruska narodnoobrtna razstava. Zajedno je izrazil minister nado, da pride do sporazumka mej Rusijo in Nemčijo gledé na trgovinsko pogodbo.

Javno menenje po Italiji in Franciji se noče pomiriti vzlic temu, da sti se vladi pobotali zaradi poboja v Aigues Mortea-u. Vročekrvni Italijani se posebno jezé, ker francoska vlada noče postopati proti mairu v imenovanem kraju, ker se je prepričala, da je postavil celó svoje življenje v nevarnost v obrambo italijanskih delavcev. Vsa račun utegne poplačati ministerstvo Giolitti, kajti po menenju italijanskih ropotačev bi bil moral italijanski ministerki predsednik na grozen način in pred vsem svetom kaznovati ves narod francoski. Uboge žabe, kako se napanjajo!

Iz Berolina javljajo, da pride italijanski prestolonaslednik prve dni septembra meseca v Koblenc, kjer se snide z nemškim cesarjem. Cesar Viljelm je baje sklenil, da se ne ustavi v Strasburgu o vojaških vajah, kakor je bilo določeno, in to zbok tega, ker je bil izvoljen socijalist kot strasburški zastopnik v državni zbor. — Koliko mest se bode moral na ta način nemški cesar ogibati!

Trozveza na poskus. Milanškemu „Secolo“ javlja dopisnik z Rima iz „najboljšega vira“, da je italijanska vlada prigodno krvavih pretepev v Aigues Mortes prijavila svoje namere Angležki,

Nemčiji in Avstriji v ta namen, da dob vsaj moralne podpore. Angležka da je na to odgovorila, da se ne more zanimati za vprašanja, tičoča se le Italije in pa Francije; Nemčija da je rekla, da bi se njeni nasveti Franciji mogli videti kot grožnje, in Avstrija izjavila je baje, da želi mirnega pobotanja. Iz teh izjav sklepa „Secolo“, da bi zavezniki ostavili Italijo v zadregi in na cedilu, čeprav bi ona morala na temelju trozveze podpirati svoja zaveznika v slučaju potrebe.

Različne vesti.

Društvu „Radogoj“ podaril je prevzvišeni biskup Strossmayer za zdaj svoto 600 gld. V prekrasem pismu do društva „Radogoj“ naglašja vladika Strossmayer, da je to Bogu samemu dopadljivo delo, podpirati siromašno dijaštvo, posebnó ako se gleda na to, da ohrani mladež se znanjem v srcu tudi neoskrunjen dar sv. vere. Potem nadaljuje: . . . „ali hvála Bogu, narod nam je dober, trdno zvest svojemu Bogu in svoji sv. veri; ker že več let preživim nekaj časa v sredini krasnega in pobožnega naroda slovenskega, vidim z neizrečljivo naslodo duše svoje, da je ta veja dobrega naroda našega popolnoma zdrava, močna, čila in z vso gorečnostjo duše svoje udana svojem Bogu in svojem Rešitelju. — Ravno to moram reči o čast. svečeništvu slovenskem in o inteligenci, ki vodi narod do lepše bodočnosti in boljše sreče. Zato naravnost odobravam in blagoslavljajam novo društvo „Radogoj“, ki bode slovenski mladeži nova podpora, da si poleg sv. vere pridobi vse one pogoje, kateri vodijo do prave prosvete, prave svobode in pravega napredka.“

Iz pravil društva Radogoj posnemljemo: Namen društva je, podpirati dijake slovenske narodnosti po dovršenih srednjih šolah, da jim omogoči nadaljevanje svojih študij na višjih šolah, ter da na višje šole ustopivšim dijakom pospešuje in olajšuje študije. Poleg višješolskih dijakov zamore društvo podpirati tudi mladeniče slovenske narodnosti, kateri se za umetništvo pripravljajo na konservatorijih ali pa na akademijah upodablajočih umetnosti. Društveniki so: a) častni člani; b) ustanovniki; c) redni člani; d) podporni člani. Ustanovnik plača jedenkrat za vselej takoj pri ustupu 100 kron ali pa v šestih letnih obrokih po 20 kron. Redni član plačuje po 5 kron letnega doneska. Razun tega doneska mora vsak redni član plačati 2 kroni sprejemnine. Podpore dovoljujejo se velikošolskim dijakom in nadarjenim umetniškimi aspirantom, ako so neomadeževanega vedenja. Kdor prejme podporo, mora zastaviti častno svojo besedo, da bode, ko ustopi v življenje, podpiral namene „Radogojev“; društveni odbor pa ima tudi pravico zahtevati od njega, da se obveže v poljubnih obrokih vrniti brez obresti dane mu podpore takoj, ko mu bode to mogoče.

Ker bode torej vsakdo, ki prejme od „Radogoj“ kako podporo, obvezan vrniti mu jo, ko pride do kruha, razpolagal bode „Radogoj“ čez par desetletij s prav izdatnimi kapitalijami — seveda, ako najde takoj s početka zadostno podpore pri imovitejših slovenskih rodoljubih. Priporočamo torej najiskreneje vsem imovitim krogom, da ne zamude uvrtiti se mej dobrotnike in podpornike društva „Radogoj“.

Družbi sv. Cirila in Metoda za letrodaroval je prevzvišeni biskup Strossmayer veliko svoto 1000 gold. V dotičnem pismu pravi mej ostalim: „B čistim narodnim bitjem, koje je od Boga, čuva se in vzdržuje tudi dar sv. vere ter onih krščanskih dobrot in izvrstnostij, na katerih sloni osebna, obiteljska in javna sreča. Ponavljam: jaz odobravam Vašo slavno družbo iz vseh svojih močij ter jo toplo priporočam vsakemu bratu in domorodcu“.

Iz oficijelnega poročila o VIII. veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda. (Dalje.) O delovanju podružnic pravi poročilo, da se je letos razvilo uprav živahno tekmovalstvo med podružnicami v svrhu denarnih dobav za družbine namene. Primerne akademije, koncerte in zabave, ki so obrodile znatne prispevke, kakor bo razvidno iz blagajnikovega poročila v Vestniku, osnovala so mnoge podružnice, koje navaja poročilo imenoma. Mej imenovanimi so tudi nastopile: Pivska v Šent Petru, ženske podružnice v Gorici, Sežani in Ajdovščini.

V obče se sme reči, da so podružnični shodi res prava učilnica in vzgojevalnica priprostega naroda, osobito na Koroškem. Saj ima naša družba po svojih pravih neoporekljivo pravico — kakor je vsled priziva vilo Beljaške podružnice razsodilo državno sodišče — pri svojih shodih poleg stvarine upravnega značaja zaslišavati i drugih podučnih predmetov, ki bistrijo um, blažijo srce ter splošno koristijo udom, ali pa jim nudijo primernega vedrila ter nedolžnega veselja. Pri dveh koroških podružnicah se je zgodilo, da so se pritihtopile nepoklicane osebe k zborovanju ter pozneje ovadile izvrstne govornike pri duhovski in deželški gosposki. (Čujte!) A dotični načelnistvi, ki postavno jamčiti za lep red, zavrnila sta dostojno te nasprotniške nepoštena spletke. Naša družba se bori samo s poštenimi sredstvi, zakotnosti ne pozna, njej je vodilo cesarski zakon in dobra vest — (Izvrstno!) „et in hoc signo vincet; v tem znamenju bo zmogla“ (Tako je).

Taki poučno-zabavni shodi so priporočevati osobito podružnicam po manjših trgih in vaseh; slavna načelnistva onih podružnic, ki še niso poskusila, blagovolé naj ukažejni ljud vežbati tudi takó, bodo žela lep uspeh ter vnela tudi priprosto množico za katoliško-slovensko šolstvo.

O družbinah zavodih je poročilo tako obširno, da je ne moremo priobčiti doslovno; vendar nam je dolžnost priobčiti vsaj tiste odstavke, ki govore o družbinah zavodih v mestu Tržaškem, oziroma v njega okolici.

Zabavišče pri Sv. Jakobu v Trstu je začetkoma sprejelo nad 80 otrok, katerih se je radi pretesnega prostora v zmislu dotičnih šolskih predpisov moralo dokaj odslavit. Ker se je vrtnarica Antonija Nadlišek radi svoje možitve s 1. decembrom 1892 zahvalila na službi, imenovalo je vodstvo z dekretom od 24. novembra 1892 izprašano kandidatino Ivanko Mikota na njeno mesto, proseč prejšnjo vrtnarico, da ona s svojo izkušnjo in svetom vpelje slednjo v njen novi delokrog. Radi požrtvovalnosti in lepih uspehov izreklo se je s posebnim listom gospi Nadliškovi vodstveno priznanje in zahvala. Omenjeno spremembo je visoko c. kr. namestništvo tržaško z odlokom od 16. dec. 1892, št. 20.758/VII. vzelo na znanje.

Za tržaško razmere je omenjeno zabavišče res prepotrebno semenišče ljudski šoli, katere bi pa Slovenci še nobene ne imeli, ako bi se jih ne bila usmilila naša družba ter jim ustanovila „slovensko ljudsko šolo pri Sv. Jakobu v Trstu.“ Radi obilice šolsko-obveznih otrok slovenskih morali smo ta zavod razširiti. Po neumorni trudoljubivosti slavnoga načelnistva ondotne možke naše podružnice najela in uravnala se je hiša št. 28 v ulici Giuliani tako, da so se združili vsi naši šolski zavodi pod jedno streho, kar se iz pedagogičko-didaktičkih razlogov ni smelo več odlašati: dočim so bili prej posamezni razredi raztreseni po raznih hišah. Pri tem predelavanju sta si stekla osobite zasluge gg. inženér Živic in trgovec Žitko. Vsem bodi iskrena vodstvena zahvala! — Ker je učila skušnja, da se za I. razred zglasuje nad sto otrok, odprli smo v tem razredu vspelednico. Dne 25. avg. 1892 je učitelj Fran Delcote iz rodbinskih uzrokov odpovedal službo. Na tej četrteroz-

rednici je bilo torej dopolniti dvojno učiteljsko mesto. Vodstvu se je posrečilo dobiti v kratkem dve izborni učni sili. Z dekretom od 3. septembra 1892 je bil imenovan učiteljski kandidat Miroslav Pretnar in istega dne tudi kandidatinja Amalija Reichmanova. Te spremembe račilo je c. kr. namestništvo od 18. septembra 1892, št. 15.643/VII., vzeti v vednost. — Česar je vodstvo od leta 1891 prosilo, to se je letos doseglo. Naša šola je dobila pravico javnosti v zmislu § 72 državnega šolskega zakona od 14. maja 1869, državnega zakona številka 62. Minister za bogočastje in uk je učiteljici Delkin, uvažujoč njeno prejšnje vpešno delovanje na javnih šolah in sedanje, priznal učiteljsko sposobnost za privatne šole — z razpisom od 5. marca 1892, št. 3240. Vrh tega je pa ta marljiva učiteljica letos napravila sposobnostni izpit tudi za javne šole. To važno pravico družbini šoli je po naznanilu slavnega „Magistrato Civico Trieste“ od 27. maja 1893, št. 25.785/VI., vsled reskripta c. kr. namestništva od 22. maja 1893, št. 8221/VII., priznalo visoko c. kr. ministerstvo za bogočastje in uk z odlokom od 22. aprila 1893, št. 7790. C. kr. okrajni šolski nadzornik Iv. Dolinar obiskal je tudi letos družbino šolo ter se v učiteljski konferenciji kaj pohvalno izrazil o napredku in o uzornem redu z naročilom, naj se o tem obvesti tudi družbino vodstvo v Ljubljani. Istotako je tudi prof. dr. Glaser večkrat nadzoroval pouk. V imenu družbe nam je danes prijetna dolžnost obema gg. nadzornikom izraziti dostojno zahvalo. (Siava jima!) — Kako neogibno potrebna je slovenska šola, razvidite št. zborovalci iz števila otrok, ki so se vpisali: I. (a in b) razred 104, II. 81, III. 68 in IV. 65, Skupaj torej 318 učencev in učenk. (Čujte!) Šolsko leto se je sklenilo 12. julija s preskušnjo, ki je navzočno gospódo in roditelje popolno zadovoljila, kakor tudi zbirka ročnih del, ki so jih pod vodstvom svojih učiteljic izvršile šolske učenke.

Zabavišče v Rojanu. Tu nam je pripomniti, da sta menjali svoji službi vrtnarici Irma Fabijanijeva in Viktorija Kavčičeva. V začetku šolskega leta je slednja prevzela ta otroški vrt, a Fabijani onega v Pevmi, kar je c. k. namestništvo v Trstu od 25. sept. 1892, št. 16.091/VII. vzelo na znanje. Vpisalo se je tu do 80 otrok. Z vspehom je zabavišče vodstvo in načelnistvo Gretske podružnice povse zadovoljno.

Kakor smo lani napovedali, odprli smo vsled svoje prošnje do vis. c. k. deželnega šolskega sveta od 22. septembra 1892, št. 1830, novo zabavišče na Greti. Z dekretom od 3. septembra 1892 imenovalo je vodstvo za vrtnarico Margareto Podkrajšekovo pod voditeljstvom učitelja-voditelja Mih. Kamušiča, ki je tako imel vodstvo vseh ondotnih družbinah zabavišč. Vse to je vis. namestništvo s gori imenovanim odlokom od 18. septembra 1892 vzelo v vednost.

Za oživotvorjenje in povoljen obisk tega vrta stekel si je posebno velikih zaslug bivši prvomestnik gretske podružnice, Dragotin Martelanec, za kar mu je vodstvo kakor tudi ondotno načelnistvo s posebnim listom izreklo svoje priznanje in toplo zahvalo. Vpisalo se je dece do 54. Tudi z vspehom tega zabavišča je načelnistvo povse zadovoljno. (Dalje prih.)

Nočejo se poboljšati. Nedavno temu smo grajali z vso odločnostjo nekatere „slovenske“ liste, ki se obveščajo o naših slovenskih razmerah iz — dunajskih židovskih listov. Dasi se je takrat našemu menenju pridružilo več slovenskih časopisov, pomagalo pa vendar le ni prav čisto nič. In tako čitamo po istih slovenskih časopisih še vedno najdivnejše — beda-stoče. Tako piše n. pr. „Südsteierische Post“ — kateri list baje tudi zastopa slovenske interese — o dopolnilni volitvi v deželni zbor gorški nastopno: „Italijanska stranka kandiduje župana Tolmin-

skega, dra. Ca z z a f f o r a, Slovenci drž. poslance grafa Alfreda Coroninija. Volilni boj bode zelo hud, ker bode izid odvisen le od malo glasov.“ — Kolikor besedij toliko — neumnosti. Isto smo čitali najpopred v — „Neue Freie Presse“, potem v „Politik“ in slednjič je kolobocija srečno prilezla v Maribor. Žalostno je pač, da slovenski časnikar niti tega ne ve, da v omenjeni skupini trgov prebiva zdržema in izključno le slovensko ljudstvo in da o kaki „hudi borbi“ mej „italijanskim“ in slovenskim kandidatom niti govora ne more biti. Istotako je žalostno, da slovensko časopisje naganja vodo na mlin irredentarev s tem, da širi po njih vzgledu mej svet fikcijo, kakor da je veliki in izključno slovenski del Primorske pravo za pravo — italijanska pokrajina. — Sicer pa dvomimo, da bi tudi to svarilo kaj izdalo pri izvestnih ljudeh, zaljubljenih preko vse mere — sami vase.

Prestop k pravoslavni veri. Mnogi so nam svetovali, da naj le previdno molčimo — sko nočemo, da se nas bode sumničilo — o dogodku, ki se je izvršil tu v Trstu minolo soboto popoldne. Težko je res poročati o tem dogodku in res utegne morda ta ali oni obsojati naše postopanje. Bodisi. Mi smo namreč vprašali svojo vest: ali ne bi bilo še bolj pregrešno molčati nego govoriti, ali ne bi bilo še bolj nevarno, prikrivati — rane, nego opozarjati nanje. In naša vest nam pravi, da nam je dolžnost govoriti, in ne molčati. Naša dolžnost, govoriti, je tem nujnejša, 1. ker se menda ne motimo, trdeči, da je to, kar se je dogodilo v soboto, smatrati kot posledico naših razmer novejšje dobe; in 2. ker se nam poroča iz popolnem zanesljivega vira, da se je bati, da slučaj od minole sobote ne ostane osamljen.

Minolo soboto prestopila je neka slovenska družina, obstoječa iz petero glav — k pravoslavni veri; a to ni družina iz „brezverskih“ krogov slovenske inteligencije, ampak iz delavskega stanu. Ker obžalujemo ta dogodek in ker želimo, da ostani osamljen, naznanjamo ga kompetentnim krogom, da premišljajo o njem, slasti pa ob vzrokih, ki so dovedli do tega koraka. Videant consules! Na svojo časnikarsko poštenje zagotovljamo dotične kroge, da smo le iz dobrega namena napisali te le vrstice. Ako bi se nam pa — a upamo, da se ne bodo — utegnili podtikati slabi nameni, potrpejli bodemo tudi to, kakor smo že marsikaj.

Iz Kanala pišejo nam 24. avgusta 1893: Kakor je bilo minoli teden naznanjeno v „Edinosti“, praznoval je naš prečastiti g. Anton Ukmar dne 20. t. m. svojo dijamantno sv. mašo.

Na predvečer priredili so mu tržani kaj lepo slavnost. Ob mraku zažaril je ves prijazen trg v čarobnem svitu, zvonovi so pritkavali in gromeli možnarji. Videti je bilo dokaj prav lepih transparentov z cerkvenimi emblemi in primernimi napisi; tudi zvonik je bil kaj lepo razsvetljen. Ob osmih se je začela pomikati impozantna bakljada (z lampijoni, naročenimi z Dunaja nalašč za to slavnost), sestavljena od veterancev in gasilcev, pod vodstvom njih poveljnikov, in drugih tržanov. Sprevod je spremljalo ogromno število ljudstva. Z godbo na čelu pomikal se je sprevod proti stanovanju ljubljene jubila; pred hišo zapeli so Ročinski in Kanalski pevci, pod vodstvom izbornega skladatelja g. M. Zega. Nalašč za to slavnost uglašbeno kantato. Na to je zaigrala godba cesarsko himno, na kar se je razlegal brez:onečni „živio“ jubila in presv. cesarju. Na to je obhodila bakljada ves razsvetljeni trg ter se konečno ustavila na trgu, kjer se je razvila prava ljudska veselica. Tu so odmevali prijetni godbeni glasovi in doneli pevski zbori; zažigali so se kaj krasni umetni

ognji. Vsa predvečerna slavnost končala je okolu 11. ure v najlepšem redu in v popolno zadovoljnost.

Drugi dan, v nedeljo ob zori, naznanjalo je pritkovanje zvonov in gromenje možnarjev veseli dan. Ves trg je bil v zastavah in ljudstva je vrelo od vseh krajev. Ob 10. uri pričela je cerkvena slovesnost. Ganljivo je bilo videti častitljivega 88 letnega starčka v spremstvu 22 č. sobratov čvrsto korakati v slovesni procesiji iz farovža v praznično opravljeno cerkev. Pri maši pela se je prav mojsterski slovita Schweitzerjeva maša, propovedoval pa je kaj lepo Kanalski g. dekan. Po maši je bilo običajno darovanje, katerega so se udeležili veterani in gasilci v polni opravi ter vse ljudstvo brez izjeme. Po maši spremljali so častitega jubila zopet v slovesni procesiji v farovž, kjer je raz mostov ž dolj podelil sv. blagoslov ljudstvu, katerega je bil ves trg kar natlačen.

Naj omenim še, da je prejel častiti jubila od blizo in od daleč mnogo pismenih kakor tudi brzojavnih čestitek; mej temi tudi jedno od jednega generalov c. in kr. armade, katerim čestitkam se mi Kanalski še jedenkrat pridružujemo z navdušenim in srčnim vsklikom: Bog živi, Bog ohrani prečastitega dijamantnega mašnika, preljubljenega gospoda Antona Ukmarja, še mnogo let zdravega in čilega med nami! C.

Iz Lonjera se nam piše dne 28. t. m.: Včeraj popoldne je prišlo mnogo pevcev Spodnje Magdalenskega društva „Slava“ s svojim predsednikom na čelu v lepo vasico Lonjer in se je na vrtu županovem prav dobro zabavalo. Slučajno pride tja tudi prijatelj petja iz Trsta in navdušuje navzoče mladeniče lonjerske, naj si vzamejo za vzgled marljive „Slavaše“ in naj si tudi oni osnujejo pivsko društvo.

Gospod predsednik „Slava“ je v lepem govoru naglašal, kako potrebna je sloga v prosepah dobre reči. Obema govornikoma so navdušeno pritrjevali poslušalci. Morda skoraj kaj ališimo o novem pevskem zboru v okolici.

Mrtvoud je zadel v ponedeljek znanega gostilničarja na postaji Nabrežinski, gospoda Josipa Böswirtha. Böswirth je došel v ponedeljek v Trst in tu ga je dohitela nenadoma smrtna ura. Prenesli so ga namreč takoj v bolnico, kjer je umrl kmalo potem. — Pokojni Böswirth je bil dober in prijazen človek in dasi ni bil našega rodu, vendar je ni bilo nikdar čuti iz njegovih ust besedice, žaljive za našo narodnost.

Živela konkurencija! Ker trž. društvo „Tramway“ neprestano širi in popolnuje svoje mrežo, odločili so se tudi tržški izvožeki do energičnega koraka, s katerim gotove (izjemoma) ne nalete na opozicijo mej občinstvom. Znižali so namreč ceno vožnji po notranjem mestu od 30 na 15 nové. Ta tarif bode veljaven od 1. aprila do 30. septembra od 6. ure zjutraj do 9. zvečer; od 1. oktobra pa do 30. marca od 7. ure zjutraj do 8. zvečer. Izvožeki pravijo sicer, da jih je zgolj usmiljenje dovedlo do tega koraka, češ, ker vidijo revščino, zbok katere se mora vsakdo omejiti v svojih izdatkih; mi spoštujemo sicer dobro srce izvožekov, vendar menimo, da je tudi nadležna konkurencija igrala svojo ulogo vmes. Novi tarif stopil je z današnjim dnem v veljavo.

Slavnemu poštnemu ravnateljstvu na znanje. Neki tukajšnji meščan odposlal je nedavno temu pismo svoji soprogi z jasno napisanim naslovom: Lessee, Gorenjak o. In veste kam je romalo pismo? v Videm, Udine. Temu posledica ni bila le ta, da se je pismo zakasnilo za par dni, ampak adresatinja je morala plačati po vrhu še 20 kr. globe.

Kolera. Iz Budimpešte javljajo z večrajšnjim dnevom: V poslednjih 24 urah obolelo je na kolero v 18 komitatih 143 ljudij, umrlo pa 78. — Tudi v Fran Josipovi bolnici na Dunaju umrl je neki delavec pri sumljivih okoliščinah. In res

javljajo sedaj uradnim putem, da je bakteriološka preiskava dognala a z i j a t s k o k o l e r o kot pravi vzrok smrti. — V Napolju primerili so se večeraj trije slučaji. Tudi v sosednji Rumuniji dogajajo se še vedno novi slučaji.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. V namen, da postane pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pokrovitelj družbe sv. Cirila in Metoda, se je nabralo v nedeljo 27. t. m. v krčmi „Obrtniškega društva“ v Barkovljah 3 krome in 20 stotink. Od teh je daroval g. Iv. M. 1 krono. „Adrija“ je nabral v Rovinju med tamošnjimi Slovenci 5 prvih kron (kot prvi obrok) v enak namen. Z navedeno svoto dosegel se je stotak, ter postane tako „Adrija“ pokrovitelj pri podružnici „Družbe sv. Cirila in Metoda na Greti.“

V Barkovljah se bode nabiralo sedaj v namen, da postane župnija „pokroviteljica“.

Poskušen umor v cerkvi. V Einsiedelnu (Švica) ustrelil je dne 25. t. m. nek knjigovežec v cerkvi Matere Božje na darujočega duhovnika pri stranskem oltarju. Kroglja k sredi duhovnika ni zadela, ampak udarila je ob njegovi desni strani v oltar. Zlobneža so takoj zaprli in še večeraj z nova blagoslovili oskrunjeno cerkev. Govorijo, da je nameraval hudodelec duhovnika ubiti iz osebnega sovraštva, drugi pa trdijo, da napadnik ni pri pravi pameti.

Umestna naredba. V Muggendorfski kopelji (Švica) izdal je ravnanje zdravnik tole pametno naredbo, katera se je napisala po tablicah v javnih šetališčih: Opozarjajo se gospe, da morajo o suhem vremenu predolga oblačila pod denarno globo ali primernim zaporom toliko privzdigniti, da se ne dotikajo tal, v tem ko jim je dovoljeno pomagati o deževnem vremenu s svojimi oblačili pometati blato.

Gostilna „Alla Città di Vienna“ 2 Piazza Caserma (zraven Tiskarne Dolenc) prodaja najboljša kraška in isterska vina I. kakovosti in graško pivo. Izborna kuhinja sprejela naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz Aubera po 42 nč. in najboljša isterska vina po 28 nč. — Za obila naročila se priporoča **Ant. Brovedani.** 101-2

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Irene se priporoča slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo Cl.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato preskrbljeno

prodajalnico jestvin (v ulici Belvedere št. 3)

pristopno združnikom in nezadružnikom, koji prvi se deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu (poprej Pertotovo)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtom in dvema dvoranama, kjer se točijo izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorkimi in mrzlimi jedili.

Novi člani se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtak od 6-7 ure zvečer in ob nedeljah od 9-10 ure predp. 104-18

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gop-pa št. 18 poleg kavarne „Universo“ priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem Cl. JAKOB KUMAR

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskance. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1 trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem pletenino itd. itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovincem vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

E. Šverljuga, brivec v **Adlon št. 1,** priporoča se slav. občinstvu za blagohotno obiskovanje. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in št. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smotana.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočilca neverjetno v ceno. Cl.

Prodajalnica jedilnih stvari po jako nizki ceni. Prodaja **Jožef Cerne** Piazza della Caserma št. 1 (uhod Via Ghega). Cl.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“ Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednjaja lega v Trstu.)

Prostori ..o odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur poplunoči. Izvrstna namizna in desortna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnij naklonjenosti slavnega občinstva. Ponižni **P. Favero.** 104-10

BRINJEVEC najbolje kakovosti, odlikovan v 2 razstavah, razpošilja v vsakoršnih množinah nad 1 liter **Anton Uršič** v št. Vidu n. Vipavo. Tržaškemu prebivalstvu dostavi tudi na dom. Cene primerne.

Andrej Kalan, čevljaraki mojster, preložil je svojo delavnico iz h. št. 6 v ulici Caserma v h. št. 13 iste ulice (uprav nasproti kavarni Commercio) I. nadstr.

Dva dijaka sprejmeta se v neki slovenski rodbini na hrano in stanovanje. Pogoji jako ugodni. Oglasiti se je **Piazza S. Giovanni 2,** IV. nadstr. vrata 10. 2-1

ALGOFON je jedino sredstvo proti zobobolu, migreni itd. itd. tu se dobiva v steklenicah z napotkom vred po 90 nč. jedino le v odlikovani 67

lekarni Praxmarer (ai due Mori), Veliki trg v Trstu. Čuvati se ponarejanj. Telefon št. 207.

Alojzij Suppanz urar, Corso št. 39. 74-104

Prodaja in popravlja ure.

DROGERIJA na debelo in drobno **G. B. ANGELI** TRST Corso, Piazza delle Legna 1. Odlikovana tovarna čopičev. Velika zaloga oljnatih bery, lastni izdelok. Lak za kočije z Angleškega, iz Francije, Nemčije itd. Velika zaloga finih barv (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. — Lesk za parkete in pode.

Mineralne vode iz najbolj znanih vrelecev, kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt. 104-4

Podpisani javljajo potrtega srca vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je njih preljubljeni oče, oziroma zet

Josip Böswirth,

posestnik in gostilničar v Trstu in Nabrežini, v 58. letu svoje dobe sinoč ob 7^{1/2} uri v Gospodu zaspa. Ostanki nepozabnega pokojnika prepeljejo se jutri, 31. t. m., ob 10^{1/2} uri predp. iz mestne bolnice v cerkev sv. Antona novega in od tod k večnemu počitku na pokopališče Nabrežini, kjer se izroče ob 3. uri pop. matori zemlji. V Trstu, dne 29. avgusta 1893.

Josipina Böswirth, soproga. **Franjo, Adolf, Oskar, Ernest,** sinovi. **Eliza** vdova Böswirth, tačča.

ODVETNIK

Dr. MATEJ PRETNER

v Trstu

je preložil svojo pisarno

v Via Dogana št. 6, I. nadstr.

Papir za cigarete

„**CLUB**“

PATENT

S. D. Modiano v Trstu.

Papir za cigarete

„**CLUB**“

PATENT

S. D. Modiano v Trstu.

Permanentno razpečevanje.

Spričavalo analize.

Podpisani profesor pri kemičnem laboratoriju trgovinske in nautične akademije izjavlja s tem, da je podrgel mikroskopični preiskavi papir za cigarete tvrdke S. D. Modiano ter je spoznal, da je isti sestavljen iz čistega lana; pri nadaljnjem preiskovanju se je prepričal tudi, da je popolnoma brez glicerine in da je eden kvadratni meter tehta le 9.284 gramov. — Izjavlja torej, da je papir za cigarete tvrdke S. D. Modiano eden najboljših in da je isti popolnoma brez zdravilju škodljivih stvari. 24-13

Trst, 19. aprila 1893. Prof. Avg. Vierthaler.

Je na prodaj po vseh tabakarnah in papirnicah.

Mejnarodna popotna agencija

CARLO PIRELLI

TRST

via dell'Arsenale

št. 2

REKA

via del Lido št. 537

nasproti

pomolu Adamich.

Prodaja vozni listkov za vsakovrstno popotovanje toliko po suhem, kolikor po morju (listki III. razreda po jako znižanih cenah.)

Oddaje listke, veljavne leto dni, za tja in nazaj z 20% odbitka po tarifu za katerikoli evropsko in ameriško družbo. Oddaje listke za Ameriko: via Havre, via Anversa, via Bremen, via Hamburg, via Liverpool, via Glasgow, via Southampton. Za Afriko: via Genova, via Marsilja, via Lion, via London, via Dartmouth. Za Avstralijo: via Genova, via Bremen, via Anversa in via Hamburg. Za progo Iquique (itd.) via Genova, Montevideo, via Hamburg po morski ožini Magellan ter Hamburg-Colon (Colon, Panama po železnici) iz Panama, Iquique itd. po morju po znižanih cenah. — Popotniki ne trpe nikakoršnega motenja v preskrbljenju navedenih listkov ter zagotoviti si dotične prostore. Tudi ni potreba predplačila ali družega. Zadostuje priti v Trst ali na Reko k agenciji, kupiti (proti plačilu v gotovem denarju) vožni listek ter ostati v tem mestu, od koder odpotuje parnik o dnevih, katere objavlja agencija. Ker je ista i o dnevu odpotovanja v zvezi z vsemi krajevi in z vsemi društvi, nastojala bode prihraniti popotnikom vsakovrstnih stroškov za čakanje ter jih odpošlje v dotično kraje in mesta, od koder odpotuje prvi parnik, preporečivši jih najboljšim družbam, katere doje dobro hrano na parniku. — Jamči za odpotovanje istega dne, kateri je označen na listku ter povrno stroške, ako bi ga zamudili vsled krivnje agencije, in to: ako ne bi dospeli o pravem času v določeno mesto vsled tega, ker je agencija slabo računila potrebni čas, katerega se potrebuje za vožnjo po železnici, ali pa če ne bi našli več prostora na parniku. — Ker ima ista agencija tudi v Novem Jorku agencijo za pošiljanje po vsej severni Ameriki, daje tudi listko za katerikoli kraj severne Amerike po jako znižanih cenah. Konečno izlaze navedena agencija tudi listko za katerikoli kraj. — Informacije o cenah in dnevih odpotovanja daje brezplačno omenjena agencija. Sprejema odpošiljate prtljaje ali blaga za katerikoli kraj toliko po morju, kolikor po suhem ter prevzima povzdignenje in poskanje slučajno izgubljenih ali pozabljenih kosov prtljaje o popotovanju po Ameriki in drugih krajih. Opazka. Agencija za popotovanja **Karla Pirelli** ne bavi se z izseljenec, niti se ne peča z njimi, istim n. daje nikakoršnih pojasnil, temveč havi se izključno z popotniki v katerikoli smer in kraj. Popotniki vsi morajo imeti svojo popotnico od političke oblasti, katera mora naznanjevati deželo in kraj, kamor želé podati se. 12-6